

**ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ**

TẠ QUANG LÂM

**PHÁT TRIỂN DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA
TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH VĨNH PHÚC**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN LÝ KINH TẾ
CHƯƠNG TRÌNH ĐỊNH HƯỚNG THỰC HÀNH**

Hà Nội – 2015

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ

TẠ QUANG LÂM

PHÁT TRIỂN DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA
TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH VĨNH PHÚC

Chuyên ngành: Quản lý kinh tế

Mã số: 60 34 04 10

LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN LÝ KINH TẾ
CHƯƠNG TRÌNH ĐỊNH HƯỚNG THỰC HÀNH

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: TS. LÊ VĂN CHIẾN

Hà Nội – 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu từ những quan điểm của riêng tôi, dưới sự hướng dẫn khoa học của TS. Lê Văn Chiến. Các số liệu và kết quả có được trong luận văn tốt nghiệp là hoàn toàn trung thực.

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình thực hiện luận văn này tôi đã nhận được sự quan tâm giúp đỡ của Quý Thầy Cô, gia đình, bạn bè và các nhà quản lý các doanh nghiệp vừa và nhỏ tại Tỉnh Vĩnh Phúc.

Xin trân trọng cảm ơn TS. Lê Văn Chiến, người hướng dẫn khoa học của luận văn, đã hướng dẫn tận tình và giúp đỡ em về mọi mặt để hoàn thành luận văn.

Xin trân trọng cảm ơn Quý thầy, cô trong Hội đồng Chấm Luận văn đã có những góp ý những thiếu sót của luận văn này để luận văn ngày càng hoàn thiện hơn.

Xin trân trọng cảm ơn các nhà quản lý các doanh nghiệp vừa và nhỏ tại Tỉnh Vĩnh Phúc, bạn bè và đồng nghiệp đã dành chút thời gian để thực hiện phiếu điều tra trong doanh nghiệp giúp tôi có số liệu để phân tích và đánh giá; sẵn sàng cung cấp thông tin, tài liệu và hợp tác trong quá trình thực hiện luận văn.

Cuối cùng cho tôi gửi lời cảm ơn sâu sắc đến Quý Thầy Cô Trường Đại học Kinh Tế - Đại Học Quốc Gia Hà Nội trong thời gian qua đã truyền đạt cho em những kiến thức quý báu.

MỤC LỤC

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	i
DANH MỤC BẢNG, BIỂU	ii
DANH MỤC HÌNH	iii
LỜI MỞ ĐẦU	1
1.1. Tính cấp thiết của đề tài	1
1.2. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu	3
1.2.1. Mục đích của luận văn	3
1.2.2. Nhiệm vụ nghiên cứu	3
1.3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	3
1.3.1. Đối tượng:.....	3
1.3.2. Phạm vi nghiên cứu:	3
1.3.3. Câu hỏi nghiên cứu:	4
1.4. Bố cục luận văn.....	4
Chương 1 TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU VÀ CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ PHÁT TRIỂN DNNVV	5
1.1. Tổng quan tình hình nghiên cứu về phát triển doanh nghiệp nhỏ và vừa	5
1.1.1 Các công trình nghiên cứu liên quan ở Việt Nam về phát triển DNNVV	5
1.1.2 Các công trình nghiên cứu ở nước ngoài về phát triển DNNVV	10
2.2. CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ PHÁT TRIỂN DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA..	Error!
Bookmark not defined.	
2.2.1. DNNVV và vai trò của DNNVV đối với nền kinh tế	Error! Bookmark not defined.
2.2.2. Hội nhập kinh tế quốc tế: cơ hội và thách thức đối với việc phát triển DNNVV.	Error! Bookmark not defined.
Chương 2 PHƯƠNG PHÁP LUẬN VÀ THIẾT KẾ NGHIÊN CỨU	Error!
Bookmark not defined.	
2.1 Phương pháp luận.....	Error! Bookmark not defined.
2.2 Phương pháp nghiên cứu tài liệu.	Error! Bookmark not defined.

2.3 Phương pháp nghiên cứu khảo sát bằng bảng hỏi.....	Error! Bookmark not defined.
2.3.1 Đối tượng, cỡ mẫu và kỹ thuật lấy mẫu.....	Error! Bookmark not defined.
2.3.2 Các tiêu chí để đánh giá phân tích thực trạng phát triển doanh nghiệp nhỏ và vừa	Error! Bookmark not defined.
2.3.3 Quy trình khảo sát	Error! Bookmark not defined.
2.3.4 Xử lý và phân tích dữ liệu.....	Error! Bookmark not defined.
Chương 3 THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN DNNVV TỈNH VĨNH PHÚC.....	Error!
Bookmark not defined.	
3.1 Khái quát điều kiện tự nhiên, kinh tế, xã hội để phát triển DNNVV tỉnh Vĩnh Phúc.....	Error! Bookmark not defined.
3.1.1 Điều kiện tự nhiên.....	Error! Bookmark not defined.
3.1.2 Kinh tế - xã hội	Error! Bookmark not defined.
3.2 Thực trạng doanh nghiệp nhỏ và vừa tỉnh Vĩnh Phúc	Error! Bookmark not defined.
3.2.1 Số lượng và loại hình doanh nghiệp nhỏ và vừa tỉnh Vĩnh Phúc.....	Error! Bookmark not defined.
3.2.2 Quy mô của doanh nghiệp nhỏ và vừa tỉnh Vĩnh Phúc ...	Error! Bookmark not defined.
3.2.3 Về lĩnh vực, ngành nghề, địa bàn kinh doanh (đến 31/12/ 2013).....	Error! Bookmark not defined.
3.2.4 Kết quả sản xuất kinh doanh nhỏ và vừa tỉnh Vĩnh Phúc.....	Error! Bookmark not defined.
3.3 Thực trạng chính sách hỗ trợ phát triển DNNVV tỉnh Vĩnh Phúc.....	Error! Bookmark not defined.
3.3.1 Về thông tin, tư vấn doanh nghiệp và cải cách thủ tục hành chính.....	Error! Bookmark not defined.
3.3.2 Đào tạo trợ giúp nguồn nhân lực	Error! Bookmark not defined.
3.3.3 Tạo điều kiện thuận lợi về mặt bằng sản xuất.....	Error! Bookmark not defined.
3.3.4 Hỗ trợ, trợ giúp xúc tiến thương mại và mở rộng thị trường.....	Error! Bookmark not defined.
3.3.5 Hỗ trợ DNNVV tiếp cận các nguồn vốn	Error! Bookmark not defined.
3.3.6 Hỗ trợ đổi mới và nâng cao năng lực khoa học công nghệ sản xuất.....	Error! Bookmark not defined.

3.4 Kết quả, tồn tại hạn chế và nguyên nhân chủ yếu của chính sách phát triển DNNVV tỉnh Vĩnh Phúc	Error! Bookmark not defined.
3.4.1 Kết quả chủ yếu trong phát triển DNNVV tỉnh Vĩnh Phúc.....	Error! Bookmark not defined.
3.4.2 Tồn tại hạn chế và nguyên nhân chủ yếu trong phát triển DNNVV tỉnh Vĩnh Phúc	Error! Bookmark not defined.
Chương 4 QUAN ĐIỂM, GIẢI PHÁP VÀ KIẾN NGHỊ NHẪM PHÁT TRIỂN DNNVV TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH VĨNH PHÚC	
4.1 Quan điểm phát triển ở DNNVV tỉnh Vĩnh Phúc	Error! Bookmark not defined.
4.1.1. Không phân biệt đối xử, tạo môi trường cạnh tranh hoàn toàn bình đẳng..	Error! Bookmark not defined.
4.1.2. Tìm mọi biện pháp để huy động nguồn nội lực tiềm ẩn của đất nước, tiếp tục xóa bỏ những rào cản kìm hãm	Error! Bookmark not defined.
4.1.3. Nhà nước không làm thay doanh nghiệp mà chỉ hỗ trợ những gì doanh nghiệp không thể làm được	Error! Bookmark not defined.
4.1.4. Chính sách phát triển DNNVV đặt trong quan hệ với các chính sách khác.....	Error! Bookmark not defined.
4.2 Giải pháp phát triển ở DNNVV tỉnh Vĩnh Phúc.....	Error! Bookmark not defined.
4.2.1 Nâng cao nhận thức và tăng cường hành động của các cấp ủy Đảng, chính quyền, các ngành và toàn xã hội về vị trí, vai trò phát triển DNNVV, vai trò của đội ngũ doanh nhân; tăng cường công tác quản lý Nhà nước đối với DNNVV.....	Error! Bookmark not defined.
4.2.2. Xây dựng đội ngũ doanh nhân, củng cố, mở rộng và phát triển hệ thống doanh nghiệp nhỏ và vừa theo cơ cấu hợp lý, phù hợp với cơ cấu nền kinh tế tỉnh.	Error! Bookmark not defined.
4.2.3. Giải pháp về cơ chế chính sách.....	Error! Bookmark not defined.
4.2.4. Giải pháp trợ giúp DNNVV phát huy nội lực.....	Error! Bookmark not defined.
4.3 Kết luận và kiến nghị.....	Error! Bookmark not defined.
4.3.1. Kết luận.....	Error! Bookmark not defined.
4.3.2 Kiến nghị	Error! Bookmark not defined.

4.3.2.1 Kiến nghị UBND tỉnh Vĩnh Phúc.....	Error! Bookmark not defined.
4.3.2.2 Kiến nghị sở ban, ngành và các cơ quan liên quan tỉnh Vĩnh Phúc	Error!
Bookmark not defined.	
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	11

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

STT	Ký Hiệu	Nguyên nghĩa
1	DNNVV	Doanh nghiệp nhỏ và vừa
2	DN	Doanh nghiệp
3	CTY CP	Công ty Cổ phần
4	CTY TNHH	Công ty trách nhiệm hữu hạn
5	DN FDI	Doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài
6	DNTN	Doanh nghiệp tư nhân
7	DNNN	Doanh nghiệp Nhà nước
8	UBND	Ủy ban nhân dân
9	HĐND	Hội đồng nhân dân
10	CNH, HĐH	Công nghiệp hóa, hiện đại hóa

DANH MỤC BẢNG, BIỂU

STT	Bảng	Nội dung	Trang
1	Bảng 1.1	Tiêu thức phân loại doanh nghiệp nhỏ và vừa tại một số nước	13
2	Bảng 1.2	Tiêu thức phân loại doanh nghiệp nhỏ và vừa theo Nghị định 56/2009	15
3	Bảng 1.3	Tỷ trọng thu hút lao động và tạo ra giá trị gia tăng của các DNNVV ở một số nước châu Á	16
4	Bảng 2.1	Phương pháp thống kê	37
5	Bảng 3.1	Số lượng, loại hình DNNVV đăng ký kinh doanh hàng năm	42
6	Bảng 3.2	Các DNNVV đăng ký nhưng chưa hoạt động, tạm dừng sản xuất kinh doanh hoặc chờ giải thể tính đến 31/12/2013	44
7	Bảng 3.3	Số lượng và tốc độ tăng DNNVV đăng ký kinh doanh	46
8	Bảng 3.4	Quy mô các DNNVV đang hoạt động trên địa bàn tỉnh tính đến 31/12/2013	47
9	Bảng 3.5	Các DNNVV đang hoạt động phân theo ngành, nghề chính tính đến 31/12/2013	48
10	Bảng 3.6	Các DNNVV đang hoạt động theo quy mô và ngành kinh tế đến 31/12/2013	49
11	Bảng 3.7	Kết quả hoạt động sản xuất kinh doanh chung của các DNNVV năm 2013	50
12	Bảng 3.8	Một số chỉ tiêu tài chính trung bình trong các doanh nghiệp	51
13	Bảng 3.9	Một số chỉ số về tỷ suất lợi nhuận của các DNNVV năm 2013	52
14	Bảng 3.10	Tổng số lao động làm việc trong DNNVV qua các năm	53

15	Bảng 3.11	Lao động, thu nhập bình quân trong các DNNVV theo loại hình doanh nghiệp, lĩnh vực hoạt động và quy mô trên địa bàn tỉnh năm 2013	55
16	Bảng 3.12a	Đánh giá của doanh nghiệp về thông tin, tư vấn doanh nghiệp và cải cách thủ tục hành chính	58
17	Bảng 3.12b	Doanh nghiệp đang gặp khó khăn về thông tin, tư vấn doanh nghiệp và cải cách thủ tục hành chính	58
18	Bảng 3.13a	Đánh giá của doanh nghiệp về đào tạo trợ giúp nguồn nhân lực	59
19	Bảng 3.13b	. Doanh nghiệp đang gặp khó khăn về đào tạo trợ giúp nguồn nhân lực	60
20	Bảng 3.14a	Đánh giá của doanh nghiệp về đào tạo điều kiện thuận lợi về mặt bằng sản xuất	61
21	Bảng 3.14b	Doanh nghiệp đang gặp khó khăn về tạo điều kiện thuận lợi về mặt bằng sản xuất	61
22	Bảng 3.15	Đánh giá của doanh nghiệp về hỗ trợ, trợ giúp xúc tiến thương mại và mở rộng thị trường	62
23	Bảng 3.16a	Đánh giá của doanh nghiệp về hỗ trợ DNNVV tiếp cận các nguồn vốn	63
24	Bảng 3.16b	Khó khăn của doanh nghiệp về hỗ trợ DNNVV tiếp cận các nguồn vốn	64
25	Bảng 3.17a	Đánh giá của doanh nghiệp về hỗ trợ đổi mới và nâng cao năng lực khoa học công nghệ sản xuất	65
26	Bảng 3.17b	Doanh nghiệp đang gặp khó khăn về hỗ trợ đổi mới và nâng cao năng lực khoa học công nghệ sản xuất.	65

DANH MỤC HÌNH

STT	Hình	Nội dung	Trang
1	Hình 3.1	Cơ cấu theo loại hình DNNVV đang hoạt động tính đến 31/12/2013	43
2	Hình 3.2	So sánh số doanh nghiệp trên 1.000 dân của Vĩnh Phúc với các tỉnh trong Vùng đồng bằng sông Hồng	43
3	Hình 3.3	Cơ cấu DNNVV theo ngành, nghề chính đăng ký kinh doanh tính đến 30/12/2013	48

LỜI MỞ ĐẦU

1.1. Tính cấp thiết của đề tài

Sau 30 năm thực hiện đường lối đổi mới của Đảng, nhất là sau trên 15 năm tái lập tỉnh, trong điều kiện còn nhiều khó khăn, Vĩnh Phúc đã tranh thủ thời cơ, phát huy lợi thế, vượt qua khó khăn, thách thức và giành được nhiều thành tựu quan trọng và toàn diện trên tất cả các lĩnh vực. Nền kinh tế liên tục tăng trưởng với tốc độ cao; cơ cấu kinh tế chuyển dịch mạnh theo hướng tăng nhanh tỷ trọng công nghiệp, dịch vụ; thu ngân sách trên địa bàn tăng nhanh, trong đó thu nội địa chiếm tỷ trọng cao; kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội được đầu tư, nâng cấp theo hướng đồng bộ, hiện đại; các lĩnh vực văn hoá, xã hội có nhiều tiến bộ; chính trị, xã hội ổn định; đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân không ngừng được cải thiện, nâng cao. Đạt được kết quả trên có sự đóng góp quan trọng của các doanh nghiệp, trong đó có doanh nghiệp nhỏ và vừa.

Hiện nay, trên địa bàn tỉnh có gần 5.000 doanh nghiệp nhỏ và vừa, chiếm 97% tổng số doanh nghiệp của tỉnh. Doanh nghiệp nhỏ và vừa đóng góp 10% GDP của tỉnh, 20% tổng vốn đầu tư toàn xã hội; nộp ngân sách nhà nước hàng năm chiếm gần 4% tổng thu ngân sách; giá trị xuất khẩu chiếm 13% tổng giá trị kim ngạch xuất khẩu của tỉnh. Các doanh nghiệp nhỏ và vừa có vai trò to lớn trong việc thu hút, tạo việc làm cho lao động là người địa phương, lao động nông thôn, giải quyết việc làm cho trên 70 ngàn lao động, chiếm 60% lao động trong khu vực doanh nghiệp, góp phần đẩy nhanh quá trình chuyển dịch cơ cấu lao động từ khu vực nông nghiệp, nông thôn sang khu vực công nghiệp, dịch vụ... tạo bước đột phá trong giải quyết việc làm, xóa đói và giảm nghèo, nâng cao thu nhập, cải thiện đời sống nhân dân. Doanh nghiệp nhỏ và vừa góp phần thay đổi phương thức kinh doanh vùng nông thôn và là một trong những thành phần chủ yếu trong việc xây dựng nông thôn mới, là nòng cốt để xây dựng và phát triển đội ngũ doanh nhân. Doanh nghiệp nhỏ và vừa có vai trò to lớn trong phát triển các sản phẩm hàng hóa, dịch vụ và phân phối các sản phẩm đến thị trường miền núi, vùng sâu, vùng xa, đáp ứng nhu cầu tiêu dùng và an sinh xã hội.

Đội ngũ doanh nhân của tỉnh đã từng bước phát triển cả về số lượng và chất lượng. Nhiều doanh nhân trưởng thành từ thực tiễn, có trình độ học vấn khá, có ý thức và ngày càng chủ động nâng cao kiến thức, chuyên môn nghiệp vụ đáp ứng những yêu cầu về kinh tế thị trường trong thời kỳ công nghiệp hoá - hiện đại hoá và hội nhập kinh tế quốc tế.

Tuy nhiên, so với tiềm năng, thế mạnh của tỉnh, việc phát triển doanh nghiệp nhỏ và vừa trong thời gian qua còn nhiều hạn chế, yếu kém. Số lượng doanh nghiệp nhỏ và vừa trên người dân so với Vùng Kinh tế trọng điểm Bắc Bộ và cả nước còn thấp. Quy mô của các doanh nghiệp còn nhỏ bé; vốn đầu tư ít, chủ yếu là vốn vay. Cơ cấu ngành nghề kinh doanh còn chưa hợp lý. Hầu hết công nghệ sản xuất ở mức trung bình; hệ thống máy móc, trang thiết bị còn thiếu và lạc hậu; năng suất lao động thấp. Mẫu mã sản phẩm chưa đa dạng, phù hợp thị hiếu người tiêu dùng. Chất lượng, hiệu quả sản xuất, kinh doanh còn thấp. Các doanh nghiệp chưa chú trọng việc xây dựng thương hiệu, chưa vươn xa và đảm bảo khả năng đứng vững trên thị trường. Mối quan hệ hợp tác, liên doanh liên kết trong sản xuất, kinh doanh giữa các doanh nghiệp còn hạn chế. Đội ngũ quản lý doanh nghiệp còn hạn chế về kiến thức, kinh nghiệm và năng lực quản lý. Một số doanh nhân còn thiếu năng động, nhạy bén. Lao động trong các doanh nghiệp phần lớn có tay nghề thấp; ít lao động kỹ thuật có trình độ cao.

Để có thể phát huy tối đa tiềm năng sẵn có của địa phương và của loại hình doanh nghiệp nhỏ và vừa phục vụ phát triển kinh tế xã hội của Tỉnh rất cần một hệ thống giải pháp đồng bộ, sự nỗ lực cố gắng từ phía các doanh nghiệp và chính sách hỗ trợ hợp lý của Chính phủ, tỉnh Vĩnh Phúc.

Xuất phát từ suy nghĩ đó nên tôi đã chọn đề tài "***Phát triển DNNVV tại Tỉnh Vĩnh Phúc***" nhằm phân tích, luận giải về DNNVV trước những đòi hỏi của quá trình hội nhập kinh tế quốc tế; quan điểm, cách đánh giá thực trạng chính sách phát triển DNNVV Việt Nam hiện nay; đưa ra những khuyến nghị, giải pháp về mặt cơ chế, chính sách góp phần vào thúc đẩy sự phát triển DNNVV tỉnh Vĩnh Phúc trong

xu thế toàn cầu hóa kinh tế, trước yêu cầu chủ động hội nhập kinh tế khu vực và quốc tế.

1.2. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

1.2.1. Mục đích của luận văn

Qua việc nghiên cứu lý luận và khảo sát thực tế về sự phát triển của DNNVV ở tỉnh Vĩnh Phúc, phân tích một số chính sách ảnh hưởng đến sự phát triển của DNNVV, trên cơ sở phân tích thực trạng phát triển DN NVV trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc thời gian qua, luận văn đề xuất một số giải pháp, nhằm hoàn thiện các chính sách đối với DNNVV, góp phần thúc đẩy sự phát triển của DNNVV ở tỉnh Vĩnh Phúc.

1.2.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

- Nghiên cứu tổng quan tình hình nghiên cứu về phát triển DNNVV;
- Hệ thống hóa lý luận về phát triển DNNVV
- Làm rõ những tác động của các chính sách của Chính phủ, tỉnh Vĩnh Phúc đối với các DNNVV trong thời gian qua.
- Phân tích thực trạng phát triển DNNVV trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc
- Đề xuất một số giải pháp nhằm hoàn thiện các chính sách phát triển DNNVV ở tỉnh Vĩnh Phúc.

1.3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

1.3.1. Đối tượng:

Nghiên cứu các chính sách phát triển DNNVV của tỉnh Vĩnh Phúc.

1.3.2. Phạm vi nghiên cứu:

Trong luận văn này, tác giả có chủ đích tập trung vào nghiên cứu đối tượng các DNNVV trong khu vực kinh tế tư bản tư nhân (xét theo thành phần kinh tế), bao gồm các loại hình doanh nghiệp sau: Công ty cổ phần, công ty TNHH, công ty hợp danh và doanh nghiệp tư nhân.

Phạm vi thời gian: Luận văn lấy số liệu phân tích được lấy từ năm 2007 đến năm 2013 để nghiên cứu và phân tích thực trạng môi trường kinh doanh phát triển DNNVV ở Vĩnh Phúc cũng như đánh giá thực trạng các DNNVV trong thời gian

này. Từ đó, luận văn đã đề xuất một số giải pháp về chính sách nhằm tiếp tục đẩy mạnh phát triển DNNVV ở Vĩnh Phúc trong thời gian tới.

1.3.3. Câu hỏi nghiên cứu:

- Tình hình nghiên cứu đến nay về phát triển DNNVV?
- Thực trạng phát triển DNNVV trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc ra sao?
- Các chính sách đã phát huy như thế nào đến các DNNVV trong thời gian qua?
- Những giải pháp cần thiết nhằm hoàn thiện các chính sách phát triển DNNVV ở tỉnh Vĩnh Phúc?

1.4. *Bố cục luận văn*

Ngoài lời mở đầu, kết luận, mục đích, mục lục, danh mục các tài liệu tham khảo (và phụ lục), luận văn gồm 5 chương:

Chương 1 TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU VÀ CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ PHÁT TRIỂN DNNVV

Chương 2. PHƯƠNG PHÁP LUẬN VÀ THIẾT KẾ NGHIÊN CỨU

Chương 3 THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA TỈNH VĨNH PHÚC

Chương 4 QUAN ĐIỂM, GIẢI PHÁP VÀ KIẾN NGHỊ NHẪM PHÁT TRIỂN DNNVV TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH VĨNH PHÚC

Chương 1 TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU VÀ CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ PHÁT TRIỂN DNNVV

1.1. Tổng quan tình hình nghiên cứu về phát triển doanh nghiệp nhỏ và vừa

1.1.1 Các công trình nghiên cứu liên quan ở Việt Nam về phát triển DNNVV

Đã có nhiều công trình nghiên cứu về đề tài DNNVV đã được thực hiện ở nước ta, chẳng hạn:

- *Chính sách hỗ trợ phát triển DNNVV Việt Nam* (PGS. TS. Nguyễn Cúc), *Giải pháp phát triển DNNVV ở Việt Nam* (của GS. TS. Nguyễn Đình Hương). Đề tài đi sâu nghiên cứu lý luận và đánh giá thực trạng về các chính sách vốn, đất đai mặt bằng, thuế trong những năm đổi mới đến nay. Đồng thời tác giả cũng đã đề xuất những giải pháp và kiến nghị nhằm hoàn thiện các chính sách đó để tạo môi trường phát triển cho doanh nghiệp nhỏ và vừa;

- *Báo cáo định hướng chiến lược và chính sách phát triển DNNVV ở Việt Nam đến năm 2010* (của Bộ Kế hoạch và Đầu tư - MPI) Thực hiện dự án hỗ trợ phát triển doanh nghiệp nhỏ và vừa của Bộ Kế hoạch và Đầu tư - MPI đã tiến hành khảo sát, đánh giá nhằm xây dựng hệ thống chính sách hỗ trợ phát triển. Qua kết quả bản báo cáo cho thấy tình hình khái quát về thực trạng các doanh nghiệp nhỏ và vừa ở Việt Nam từ 2005 đến 2010. Ngoài ra báo cáo cũng định ra các phương hướng và các giải pháp để hoàn thiện thể chế cho hỗ trợ phát triển doanh nghiệp nhỏ và vừa;

- *Phát triển DNNVV: Kinh nghiệm nước ngoài và phát triển DNNVV ở Việt Nam* (của Vũ Quốc Tuấn, Hoàng Thu Hòa),... Công trình nghiên cứu kinh nghiệm của Hàn Quốc, Trung Quốc, Đài Loan, Thái Lan và một số quốc gia khác về xây dựng chính sách phát triển DNNVV. Đồng thời rút ra bài học kinh nghiệm cho Việt Nam về các vấn đề như: Cơ chế, chính sách, luật pháp; các chương trình hỗ trợ phát triển... kinh nghiệm phát triển, biện pháp thực hiện chương trình hỗ trợ phát triển DNNVV.

- GS.TS Hồ Văn Vĩnh (2001). *Kinh tế tư nhân và quản lý nhà nước đối với kinh tế tư nhân nước ta hiện nay*, Đề tài cấp Bộ, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, Hà Nội. Đề tài đi sâu nghiên cứu lý luận và đánh giá thực trạng về các chính sách nhằm tăng cường năng lực cạnh tranh cho Kinh tế tư nhân ở Việt Nam. Đồng thời tác giả cũng đã đề xuất những giải pháp và kiến nghị nhằm phát triển Kinh tế tư nhân;

- GS. TS Tô Xuân Dân, T.S. Nghiêm Xuân Đạt, TS. Vũ Trọng Lâm (2002), *Phát triển và quản lý các doanh nghiệp ngoài quốc doanh*, Nxb Khoa học và kỹ thuật, Hà Nội. Công trình đi sâu nghiên cứu lý luận và đánh giá thực trạng về phát triển và quản lý các doanh nghiệp ngoài quốc doanh ở Việt Nam. Đồng thời tác giả cũng đã đề xuất những giải pháp và kiến nghị nhằm phát triển và quản lý các doanh nghiệp ngoài quốc doanh;

- TS. Nguyễn Thị Như Hà (2004). *Các thành phần kinh tế trong lĩnh vực thương mại ở nước ta hiện nay*. Luận án Tiến sĩ kinh tế, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, Hà Nội. Luận án đi sâu nghiên cứu lý luận và đánh giá thực trạng về các thành phần kinh tế trong lĩnh vực thương mại ở nước ta hiện nay. Đồng thời tác giả cũng đã đề xuất những giải pháp và kiến nghị nhằm phát triển các thành phần kinh tế trong lĩnh vực thương mại ở nước ta hiện nay;

- PGS.TS Trịnh Thị Hoa Mai (2005), *Kinh tế tư nhân Việt Nam trong tiến trình hội nhập*, Nxb Thế giới, Hà Nội. Công trình đi sâu nghiên cứu thực trạng về phát triển kinh tế tư nhân Việt Nam trong tiến trình hội nhập. Ngoài ra công trình chỉ ra cơ hội, thách thức, thời cơ trong quá trình hội nhập với kinh tế tư nhân tại Việt Nam. Đồng thời tác giả cũng đã đề xuất những giải pháp và kiến nghị nhằm phát triển kinh tế tư nhân Việt Nam trong tiến trình hội nhập;

- CN. Trần Văn Năm (2000), *Kinh tế tư nhân ở thành phố Đà Nẵng, thực trạng và giải pháp*. Luận án Thạc sĩ kinh tế, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, Hà Nội. Đề tài đi sâu nghiên cứu lý luận và đánh giá thực trạng về kinh tế tư nhân ở thành phố Đà Nẵng. Đồng thời tác giả cũng đã đề xuất những giải pháp và kiến nghị nhằm phát triển kinh tế tư nhân ở thành phố Đà Nẵng

- CN. Nguyễn Thị Thanh Thuý (2004), *Hoàn thiện môi trường đầu tư nhằm phát triển kinh tế tư nhân trên địa bàn thành phố Đà Nẵng*. Đề tài tập trung nghiên cứu thực trạng chính sách, nhằm cải thiện môi trường đầu tư tại Thành Phố Đà Nẵng.

- Phát triển lao động kỹ thuật ở Việt Nam - lý luận và thực tiễn do PGS. TS. Đỗ Minh Cương - TS. Mặc Văn Tiến đồng chủ biên (2004). Bên cạnh việc đi sâu nghiên cứu tìm ra các giải pháp phát triển lao động kỹ thuật ở Việt Nam, các tác giả đã đưa ra các khái niệm nguồn nhân lực ở phạm vi vĩ mô và vi mô, kinh nghiệm đào tạo và phát triển lao động kỹ thuật ở một số nước Đông Nam Á, Trung Quốc, Nhật, Mỹ.

- Phát triển nguồn nhân lực trong các công ty Nhật Bản hiện nay do TS. Trần Thị Nhung và PGS. TS. Nguyễn Duy Dũng đồng chủ biên (2005). Các tác giả đã phân tích hiện trạng phát triển nguồn nhân lực, các phương thức đào tạo lao động chủ yếu trong các công ty Nhật Bản từ những năm 1990 đến nay. Tác giả đã nêu ra một số gợi ý và kiến nghị về sự phát triển nguồn nhân lực ở Việt Nam nói chung và trong các công ty nói riêng trong thời gian tới.

- Tác phẩm *“Sử dụng công cụ tài chính - tiền tệ để huy động vốn cho đầu tư phát triển”* của PTS Nguyễn Đình Tài do Nhà xuất bản Tài chính, Hà Nội, xuất bản năm 1997. Tác phẩm đã khái quát chính sách công nghiệp hóa, hiện đại hóa (CNH, HĐH) ở nước ta, khả năng nguồn vốn trong nước và tình hình huy động vốn nước ngoài vào Việt Nam; thực trạng và giải pháp phối hợp có hiệu quả các công cụ kinh tế vĩ mô như: Chính sách lãi suất, chính sách tỷ giá và chính sách thuế nhằm thúc đẩy quá trình huy động vốn cho CNH, HĐH; tác phẩm cũng giới thiệu kinh nghiệm sử dụng có hiệu quả công cụ tài chính - tiền tệ của Nhật Bản, Hàn Quốc, Đài Loan, Malaysia về huy động và sử dụng nguồn lực tài chính công góp phần phát triển kinh tế.

- *“Cơ sở lý luận của việc điều tiết nền kinh tế thị trường thông qua chính sách tài khóa ở nước ta”*, Luận án Phó Tiến sĩ kinh tế năm 1998 của tác giả Bùi Đức Thụ, nghiên cứu về NSNN dưới góc độ kinh tế chính trị, luận án đã đề cập tới

những vấn đề rất cơ bản, có tính chất quan điểm, lý luận, định hướng và những giải pháp chủ yếu có ý nghĩa phương pháp luận về hoàn thiện chính sách tài khóa nhằm tăng cường vai trò, hiệu lực và hiệu quả điều tiết của Nhà nước đối với nền kinh tế hàng hóa nhiều thành phần ở nước ta.

- “*Thuế - công cụ điều tiết vĩ mô nền kinh tế*”, sách tham khảo của PTS Quách Đức Pháp do Nhà xuất bản Xây dựng, Hà Nội, xuất bản năm 1999. Nét đặc biệt của tác phẩm này là nghiên cứu và hệ thống hóa một số vấn đề cơ bản về thuế; giới thiệu một số hệ thống thuế của nước ngoài để làm cơ sở tham khảo khi nghiên cứu đổi mới và hoàn thiện hệ thống chính sách thuế ở nước ta; đề xuất phương hướng và giải pháp tiếp tục đổi mới nhằm phát huy vai trò công cụ thuế trong điều tiết vĩ mô nền kinh tế.

- Tác phẩm “*Chính sách tài chính của Việt Nam trong điều kiện hội nhập kinh tế*” do PGS. TS Vũ Thu Giang làm chủ biên, nhà xuất bản Chính trị quốc gia xuất bản năm 2000. Nội dung cơ bản của tác phẩm này đề cập tới những thuận lợi và thách thức đối với Việt Nam trong quá trình hội nhập kinh tế khu vực và quốc tế; thực trạng chính sách tài chính của nước ta trong quá trình hội nhập, bao gồm: chính sách thuế, chính sách đầu tư trực tiếp nước ngoài, chính sách tỷ giá hối đoái và chính sách lãi suất trong tiến trình hội nhập, mặt tích cực và những hạn chế của chính sách; những yêu cầu đặt ra với chính sách tài chính trong quá trình hội nhập; những kiến nghị và những giải pháp chính cải cách chính sách tài chính ở Việt Nam tham gia hội nhập thành công, đồng thời, đặt ra những điều kiện chủ yếu để hội nhập thành công.

- Tác phẩm “*Đổi mới chính sách tài khóa đáp ứng yêu cầu chiến lược phát triển kinh tế - xã hội năm 2001 - 2010*”, của tác giả Bùi Đường Nghiêu ở Viện nghiên cứu Tài chính do Nhà xuất bản Tài chính, Hà Nội, xuất bản năm 2000. Nội dung cơ bản của tác phẩm khẳng định chính sách tài khóa là một trong các công cụ cơ bản của Nhà nước khẳng định chính sách tài khóa là một trong các công cụ cơ bản của Nhà nước để quản lý và điều hành vĩ mô, giữ vững định hướng xã hội chủ nghĩa (XHCHN) trong phát triển kinh tế thị trường thông qua chính sách thu – chi của

chính sách tài khóa để tác động mạnh mẽ đến các doanh nghiệp thuộc mọi thành phần kinh tế, đến mọi người dân với tư cách người tiêu dùng và người nộp thuế. Chính vì thế, tác phẩm đã khẳng định: chính sách tài khóa liên quan chặt chẽ tới công bằng xã hội, góp phần tạo lập môi trường bình đẳng về tài chính trong kinh doanh; thông qua chi đầu tư hàng năm, chính sách đầu tư vốn từ NSNN đóng vai trò dẫn dắt, tạo tiền đề cho nền kinh tế cất cánh; tác phẩm này cũng đề xuất định hướng chiến lược đổi mới chính sách tài khóa giai đoạn 2001 - 2010.

- *“Sử dụng tổng hợp chính sách tài chính - tiền tệ trong điều tiết nền kinh tế thị trường ở nước ta hiện nay”*, Luận án Tiến sĩ kinh tế của tác giả Phạm Quốc Trung, năm 2001. Điểm mới của luận án này là nghiên cứu tác dụng hai mặt của chính sách tài chính – tiền tệ trong điều tiết nền kinh tế thị trường ở nước ta; đề xuất mô hình và những giải pháp nâng cao hiệu quả sử dụng tổng hợp chính sách tài chính - tiền tệ trong quá trình đẩy mạnh CNH, HĐH và xây dựng nền kinh tế thị trường ở nước ta.

- Tác phẩm *“Chính sách thuế của Nhà nước trong tiến trình hội nhập”* của PGS. TS Lê Văn Ái, TS Đỗ Đức Minh, Nguyễn Mai Phương thuộc Viện Khoa học Tài chính, do Nhà xuất bản Tài chính, Hà Nội, xuất bản năm 2001. Nội dung cơ bản của tác phẩm đề cập xu thế khách quan trong tiến trình phát triển kinh tế thế giới, quá trình toàn cầu hóa và hội nhập kinh tế quốc tế đã tạo ra những thời cơ thuận lợi và những khó khăn, thách thức trong vấn đề xóa bỏ hàng rào thuế quan. Đặc biệt, tác phẩm đã đưa ra những cơ sở khoa học và thực tiễn của lộ trình cắt giảm thuế quan, chỉ ra một số bất hợp lý của lộ trình cắt giảm thuế quan ở nước ta. Đồng thời, khuyến nghị những giải pháp hoàn thiện chính sách thuế ở nước ta trong tiến trình hội nhập vào nền kinh tế thế giới.

- *“Hoàn thiện chính sách thuế nhập khẩu của Việt Nam trong điều kiện hội nhập kinh tế quốc tế”*, Luật án Tiến sĩ kinh tế, bảo vệ năm 2002 của tác giả Đoàn Ngọc Xuân. Luận án này nghiên cứu chuyên về thuế nhập khẩu của Việt nam trong điều kiện hội nhập kinh tế quốc tế; mối liên hệ giữa chính sách thuế nhập khẩu và chính sách phi thuế quan; luận án nghiên cứu thực trạng thuế nhập khẩu của nước ta

và chỉ ra những điều chưa thích ứng với các điều ước và thông lệ quốc tế. Đồng thời, luận án cũng nghiên cứu kinh nghiệm của các nước như Trung Quốc, các nước ASEAN và Hoa Kỳ. Từ đó đã rút ra những kinh nghiệm có thể vận dụng có chọn lọc vào điều kiện cụ thể của Việt Nam; luận án nghiên cứu các giải pháp hoàn thiện chính sách thuế nhập khẩu mang tính khả thi trong tiến trình hội nhập vào nền kinh tế khu vực và thế giới.

- Đề tài nghiên cứu khoa học: *“Điều chỉnh chính sách động viên thông qua thuế nhằm thúc đẩy tăng trưởng kinh tế giai đoạn 2001 - 2010”*, nghiệm thu năm 2002 do Tiến sĩ Đỗ Đức Minh, Viện Khoa học Tài chính làm chủ nhiệm. Đề tài nghiên cứu đã làm rõ: Thuế có tác động trực tiếp điều chỉnh sản lượng cung cấp cho xã hội, nhưng cũng có tác động gián tiếp làm phân bổ lại nguồn lực của xã hội và trở thành công cụ kích thích tăng trưởng kinh tế; để đạt tốc độ tăng trưởng kinh tế trên 8% năm thì mức động viên GDP vào NSNN thông qua thuế khoảng 19,5 - 20,5% là hợp lý.

- Đề tài nghiên cứu khoa học: *“Phân tích tính bền vững của ngân sách nhà nước trong tiến trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế Việt Nam”*. Đây là công trình nghiên cứu của TS. Vũ Đình Ánh và các cộng sự ở Viện Khoa học Tài chính, nghiệm thu năm 2003. Nội dung cơ bản của công trình này đã phân tích tính bền vững tổng thể và các yếu tố tác động tới tính bền vững của NSNN; công trình đã căn cứ vào dự báo của IMG và tổng hợp ý kiến chuyên gia trong và ngoài nước để đưa ra 10 khuyến cáo có giá trị thực tiễn cao liên quan đến nhiều lĩnh vực nhằm đảm bảo tính bền vững của NSNN; đồng thời các tác giả cũng cảnh báo những tiềm ẩn rủi ro ảnh hưởng tới tính bền vững của NSNN.

1.1.2 Các công trình nghiên cứu ở nước ngoài về phát triển DNNVV

- Đề tài này không chỉ nhận được sự quan tâm nghiên cứu của Chính phủ, các Bộ, Ngành, Viện nghiên cứu, các nhà khoa học trong nước ngoài như các tổ chức phi chính phủ (NGOs), các tổ chức quốc tế như: DNNVV Việt Nam: Trên đường đi đến phồn vinh (Leila Webster, MPDF 1999), Báo cáo nghiên cứu hoàn

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Sách một tác giả:

1. PGS.TS Trịnh Thị Hoa Mai (2005), *Kinh tế tư nhân Việt Nam trong tiến trình hội nhập*, Nxb Thế giới, Hà Nội.
2. “Thuế - công cụ điều tiết vĩ mô nền kinh tế”, sách tham khảo của PTS Quách Đức Pháp do Nhà xuất bản Xây dựng, Hà Nội, xuất bản năm 1999.
3. GS.TS Hồ Văn Vĩnh (2001). *Kinh tế tư nhân và quản lý nhà nước đối với kinh tế tư nhân nước ta hiện nay*.
4. Tác phẩm “Đổi mới chính sách tài khóa đáp ứng yêu cầu chiến lược phát triển kinh tế - xã hội năm 2001 - 2010”, của tác giả Bùi Đường Nghiêu ở Viện nghiên cứu Tài chính do Nhà xuất bản Tài chính, Hà Nội, xuất bản năm 2000.

Sách hai tác giả:

5. GS. TS Tô Xuân Dân, T.S. Nghiêm Xuân Đạt, TS. Vũ Trọng Lâm (2002), *Phát triển và quản lý các doanh nghiệp ngoài quốc doanh*, Nxb Khoa học và kỹ thuật, Hà Nội.
6. *Phát triển lao động kỹ thuật ở Việt Nam - lý luận và thực tiễn*, do PGS. TS. Đỗ Minh Cương - TS. Mặc Văn Tiến đồng chủ biên (2004).
7. Tác phẩm “Sử dụng công cụ tài chính - tiền tệ để huy động vốn cho đầu tư phát triển” của PTS Nguyễn Đình Tài do Nhà xuất bản Tài chính, Hà Nội, xuất bản năm 1997.
8. Tác phẩm “Chính sách thuế của Nhà nước trong tiến trình hội nhập” của PGS. TS Lê Văn Ái, TS Đỗ Đức Minh, Nguyễn Mai Phương thuộc Viện Khoa học Tài chính, do Nhà xuất bản Tài chính, Hà Nội, xuất bản năm 2001.

Tài liệu khác:

- Các luận văn Thạc sĩ, Luận án Tiến sĩ, đề tài nghiên cứu:

9. *Chính sách hỗ trợ phát triển DNNVV Việt Nam* (PGS. TS. Nguyễn Cúc), *Giải pháp phát triển DNNVV ở Việt Nam* (của GS. TS. Nguyễn Đình Hương).

10. *Phát triển DNNVV: Kinh nghiệm nước ngoài và phát triển DNNVV ở Việt Nam* (của Vũ Quốc Tuấn, Hoàng Thu Hòa).
11. GS.TS Hồ Văn Vĩnh (2001). *Kinh tế tư nhân và quản lý nhà nước đối với kinh tế tư nhân nước ta hiện nay*.
12. TS. Nguyễn Thị Như Hà (2004). *Các thành phần kinh tế trong lĩnh vực thương mại ở nước ta hiện nay*.
13. CN. Trần Văn Năm (2000), *Kinh tế tư nhân ở thành phố Đà Nẵng, thực trạng và giải pháp*.
14. CN. Nguyễn Thị Thanh Thuỷ (2004), *Hoàn thiện môi trường đầu tư nhằm phát triển kinh tế tư nhân trên địa bàn thành phố Đà Nẵng*.
15. “*Cơ sở lý luận của việc điều tiết nền kinh tế thị trường thông qua chính sách tài khóa ở nước ta*”, Luận án Phó Tiến sĩ kinh tế năm 1998 của tác giả Bùi Đức Thụ.
16. “*Sử dụng tổng hợp chính sách tài chính - tiền tệ trong điều tiết nền kinh tế thị trường ở nước ta hiện nay*”, Luận án Tiến sĩ kinh tế của tác giả Phạm Quốc Trung, năm 2001.
17. “*Hoàn thiện chính sách thuế nhập khẩu của Việt Nam trong điều kiện hội nhập kinh tế quốc tế*”, Luận án Tiến sĩ kinh tế, bảo vệ năm 2002 của tác giả Đoàn Ngọc Xuân.
18. Đề tài nghiên cứu khoa học: “*Điều chỉnh chính sách động viên thông qua thuế nhằm thúc đẩy tăng trưởng kinh tế giai đoạn 2001 - 2010*”, nghiệm thu năm 2002 do Tiến sĩ Đỗ Đức Minh, Viện Khoa học Tài chính làm chủ nhiệm.
19. Đề tài nghiên cứu khoa học: “*Phân tích tính bền vững của ngân sách nhà nước trong tiến trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế Việt Nam*”. Đây là công trình nghiên cứu của TS. Vũ Đình Ánh và các cộng sự ở Viện Khoa học Tài chính, nghiệm thu năm 2003.
- **Các tài liệu liên quan:**
20. *Báo cáo định hướng chiến lược và chính sách phát triển DNNVV ở Việt Nam đến năm 2010* (của Bộ Kế hoạch và Đầu tư - MPI).
21. *DNNVV Việt Nam: Trên đường đi đến phồn vinh* (Leila Webster, MPDF 1999)

22. Báo cáo nghiên cứu hoàn thiện chính sách kinh tế vĩ mô và đổi mới các thủ tục hành chính nhằm thúc đẩy sự phát triển của các DNNVV tại Việt Nam (Dự án US/VIE/95/004).

23. Phát triển nguồn nhân lực trong các tổ chức quy mô nhỏ - nghiên cứu và thực tiễn do Jim Steart và Graham Beaver chủ biên (2004).

Tài liệu đăng tải trên Internet:

24. Báo cáo thường niên ban chỉ đạo chương trình hỗ trợ doanh nghiệp tỉnh Vĩnh Phúc.

Các trang website:

25. Website của UBND Tỉnh Vĩnh Phúc (www.vinhphuc.gov.vn).

26. Cục thống kê Tỉnh Vĩnh Phúc

(http://www.vinhphuc.gov.vn/ct/cms/HeThongChinhTriTinh/SoBanNganh/coquant_huoctrunguoc/cucthongke/Lists/GioiThieuChung/View_detail.aspx?ItemID=14)

27. Website của Sở Kế hoạch và Đầu tư Tỉnh Vĩnh Phúc

(<http://sokhdt.vinhphuc.gov.vn/>).

28. website Xúc tiến và Hỗ trợ đầu tư tỉnh Vĩnh Phúc (IPA Vĩnh Phúc):

<http://www.ipavinhphuc.vn/>